

MORRIS
PANYCH

LAWRENCE

&

HOLLOMAN

MORRIS PANYCH

Kanadyjski dramatopisarz, aktor i reżyser. Wyreżyserował ponad osiemdziesiąt przedstawień i napisał ponad dwadzieścia sztuk, które były grane przede wszystkim w teatrach Kanady, Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych.

Urodził się 30 czerwca 1952 roku w Calgary, a dorastał w Edmonton (Alberta). Otrzymał dyplom w zakresie sztuk radiowych i telewizyjnych w Northern Alberta Institute of Technology, a potem uczył się pisarstwa na UBC (University of British Columbia, 1977) i teatru w szkole aktorskiej East 15 w Londynie. Pracuje głównie w Toronto i Vancouver.

Zwrócił na siebie uwagę już przy okazji prapremiery pierwszej sztuki *Last Call – A Postnuclear Cabaret*, która odbyła się w Tamahnous Theatre w Vancouver w 1982 roku, a później została zaadaptowana na potrzeby telewizji CBC jako *Last Call – The Television Show*. W obsadzie tego „apokaliptycznego” musicalu znaleźli się sam Panych i jego życiowy partner Ken MacDonald, który również był autorem i wykonawcą muzyki. Panych pełnił funkcję dyrektora artystycznego Tamahnous Theatre, gdzie w parze z MacDonalodem byli jeszcze autorami dwóch musicali: *Contagious* (1984) i *Cheap Sentiment* (1985); obaj też wystąpili w przedstawieniu *Simple Folk, Songs of a Generation* (1987), z którym odbyli tournée po ZSRR. Prapremiery kolejnych sztuk Panycha odbyły się w Arts Club Theatre w Vancouver: *7 Stories* (1989), *The Necessary Steps* (1991), *The Ends of the Earth* (1992), *Girl in the Goldfish Bowl* (2002), *The Dishwashers* (2005).

Prapremiera *Vigil* (polski przekład Elżbiety Woźniak *Czuwanie*) w Belfry Theatre (1995) zapoczątkowała festiwal realizacji tej sztuki w ponad trzydziestu teatrach całej Kanady i Stanów Zjednoczonych. Ten chyba najpopularniejszy z dotychczasowych utworów scenicznych Panycha zdobył prestiżową nagrodę Jessie Richardson dla najlepszej sztuki. W 2002 pod tytułem *Auntie and me* dramat został zagrany na festiwalu w Edynburgu, a w styczniu 2003 odbyła się jego premiera w samym sercu londyńskiego West Endu: Wyndham’s Theatre z Alanem Daviesem w roli Kempa i Margaret Tyzack jako Grace. W Polsce prapremierę tego utworu wystawił w 2004 roku Bogdan Augustyniak w Teatrze Na Woli, zagrali Emilian Kamiński i Anna Milewska.

W 1998 roku Panych napisał i wyreżyserował *Lawrence’a & Hollomana* w Terra-gon Theatre. Na tej samej scenie zadebiutował też jego monodram *Earshot* (2001). W 1998 również współtworzył i wyreżyserował *The Overcoat*, oryginalne przedstawienie inspirowane *Płaszczem* Mikołaja Cogola i kompozycjami Dymitra Szostakowicza, w którym choreografia i muzyka zastępowały słowo i dialog.

W ostatnich latach odbyły się kolejne prapremiery sztuk Morrisa Panycha: *What Lies Before Us* (2007) w Canadian Stage; *The Trespassers* w reżyserii autora otworzyły Festiwal w Stratfordzie (2009), a w październiku 2010 Montreal’s SideMart Theatrical Grocery wystawił najnowszą sztukę Panycha *Gordon*.

Morris Panych jako aktor zagrał w ponad pięćdziesięciu sztukach i w telewizyjnych serialach, m.in. *Z archiwum „X”*. Jest laureatem wielu nagród: zdobył dwunastokrotnie Jessie Richardson Award za aktorstwo i reżyserię; nagrody Toronto’s Dora Mavor Moore i Chalmers za sztukę *Girl in the Goldfish Bowl*. Za tę ostatnią otrzymał również Governor’s General’s Award. Ten sam laur dostał też za dramat *The Ends of the Earth*.

W swojej dramaturgii koncentruje się na człowieku i egzystencji, związkach między ludźmi i odosobnieniu jednostki, bada naturę dobra i zła oraz relację między fantazją a rzeczywistością. Ukształtowany przez niego styl i artystyczna wrażliwość wskazują na pokrewieństwo z „teatrem absurdu” i wpływ jego wielkich klasyków: Samuela Becketta i Harolda Pintera, zwłaszcza w sposobie pisania dialogów i rysowania scenicznych sytuacji. Sam Panych nie chce być jednak przypisywany do żadnej konkretnej koncepcji teatru.

Gatunkowo każdy utwór sceniczny Panycha można określić terminem „czarnej komedii”, w jego dramatach nadzieja nieustannie krzyżuje się z rozpaczą. Wielkim tematem kameralnych sztuk Panycha jest śmierć. W *Czuwaniu* samotny młody pracownik banku z niecierpliwością wyczekuje śmierci milczącej, obłożnie chorej, starej kobiety, którą uważa za swoją ciotkę. Protagonista *7 Stories*, przypominający bohatera wykreowanego przez Charliego Chaplina, postanawia popełnić samobójstwo, rzucając się z dachu budynku. W *Trespassers* już tytuł nawiązywał do tematu śmierci, a na fabule dramatu wyraźnie odcisnęła się niedawna utrata obojga rodziców pisarza.

W sztuce *Lawrence & Holloman* Panych zderzył dwie skrajnie przeciwstawne osobowości i światopoglądy. Jeden z bohaterów jest optymistą, a drugi – pesymistą i nihilistą. Imię tego drugiego – Holloman – nawiązuje do tytułu poematu T.S. Eliota *The Hollow Men* (*Wydrążeni ludzie*, polski przekład Czesława Miłosza), w którym angielski poeta definiuje współczesny świat jako pozbawiony wartości i nadziei. Optymista Lawrence zostaje poddany życiowemu egzaminowi przypominającemu próbę biblijnego Hioba, ale jest ona sprawdzianem kondycji współczesnego człowieka.

opracowano na podstawie *Canadian Theatre Encyclopedia*

MORRIS PANYCH:

Ostatnio próbuję pisać mniej komediowo, dać sobie radę z różnymi tematami. Nie mogę pisać o współczesnej polityce. Sądzę, że trochę znam się na rzeczy, żeby wiedzieć, że pewne rzeczy są nietrwale, zmieniają się mody, ewoluuje filozofia. Dla mnie istotne jest oddziaływanie ludzi na siebie; to, co nigdy się nie zmienia: strach, gniew, miłość, śmierć [...].

Nie mogę pisać o wojnie w Iraku, bo nie wiem, co miałbym do powiedzenia na ten temat. Mogę powiedzieć: „Wojna jest zła”, ale to nie jest zbyt interesujące, a nawet niekoniecznie prawdziwe. Podziwiam ludzi, którzy potrafią znaleźć coś do powiedzenia na temat współczesnej polityki, podejmować bieżące zagadnienia – ja nie potrafię. W tym samym stopniu obawiam się sukcesu, jak porażki, ale najbardziej przeraża mnie pisanie, które nie ma żadnego znaczenia. Czasami myślę, że powinienem napisać o byciu gejem, ale również na ten temat nie mam nic do powiedzenia. Wyznanie: „Jestem gejem” nie wystarczy, żeby napisać o tym sztukę, chociaż niektórzy ludzie próbują robić na tym karierę.

Wypowiedź pochodzi z wywiadu udzielonego przez pisarza portalowi „One Big Umbrella” 9 marca 2009.

LAWRENCE

&

HOLLOMAN

MORRIS PANYCH

tłumaczenie **ELŻBIETA WOŹNIAK**

reżyseria **GRZEGORZ CHRAPKIEWICZ**

scenografia **WOJCIECH STEFANIAK**

opracowanie muzyczne **MACIEJ MAKOWSKI**

światło **OLAF TRYZNA**

asystent reżysera **MARZENA STRZYCKA**

inspicjent **ŁUKASZ BARSZCZ**

występują

LAWRENCE **MARCIN HYCNAR** aktor Teatru Narodowego

HOLLOMAN **WOJCIECH MALAJKAT**

PRAPREMIERA POLSKA 12 lutego 2010

ELŻBIETA WOŹNIAK

Absolwentka filologii angielskiej, tłumaczka. Wprowadziła na polską scenę wielu autorów anglosaskich, sztuki w jej przekładach grane są w większości polskich teatrów. Przełożyła kilkadziesiąt tekstów dramatycznych, wśród nich wielkie przeboje frekwencyjne: *Mayday* i *Mayday 2* Raya Cooneya, *Nie teraz, kochanie* Johna Chapmana, *Wieczór kawalerski*, *Lewe interesy* i *Weekend* z R. Robina Hawdona, *Złodzieja* Erica Chappella, *Łóżko pełne cudzoziemców* Dave'a Freemana, *Marię Callas*. *Lekcję śpiewu* Terrence'a McNally'ego, *Szalone nożyczki* Paula Pörtnera, *Pamięć wody* Shelagh Stephenson, *Żar* Christophera Hamptona według Sándora Máraiego, *Zamianę na wakacje* Iana Ogilvy'ego, *39 stopni* Johna Buchana, *Na końcu tęczy* i *Boską* Petera Quiltera, *Dziewczyny z kalendarza* Tima Firtha; musicale *Miss Saigon* Claude-Michela Schönberga i *Carmen Latina* Calluma McLeoda; sztuki o poważniejszej tematyce: *Małą Strindberg* Lee Halla, *Odwrót i Namiętność* Williama Nicholsona, *Opowiadania zebrane* Donalda Marguliesa, *Dublińską kolędę* Conora McPhersona, *Więź* Romy Munro, *Rock'n'Roll* Toma Stopparda.

dyrektor naczelny i artystyczny Wojciech Malajkát

zastępca dyrektora Jacek Pazdro

kierownik literacki Michał Smolis

aktorki i aktorzy Gizela Bortel, Dorota Gorjainow, Beata Jankowska-Tzimas, Hanna Kochańska, Jolanta Litwin-Sarzyńska, Beatrycze Łukaszewska, Anna Modrzejewska, Hanna Orsztynowicz, Grażyna Strachota, Krystyna Tkacz, Marta Walesiak, Wojciech Billip, Przemysław Clapiński, Michał Konarski, Marcin Piętoski, Jacek Pluta, Piotr Polk, Tomasz Sapryk, Piotr Siejka, Piotr Szwed, Jacek Zawada

sekretariat literacki Agnieszka Daroch

koordynacja pracy artystycznej Anna Machowska

asystent reżysera Marzena Strzycka

Inspicjenci Łukasz Barszcz, Piotr Witkowski

sulflerzy Renata Domagała, Marzena Strzycka, Krystyna Tomaszewska

dział promocji, sprzedaży i kontaktów z widzami Wiktor Czajkowski, Kamil Sadowski, Katarzyna Tarłowska, Eliza Zięciowska

kasa biletowa Joanna Zawadzka, Wiesława Zawadzka

kierownik techniczny Donald Klepczarek

realizacja dźwięku Dariusz Pawlik (kierownik), Marcin Bociński

realizacja światła Artur Wytrykus (kierownik), Maciej Gendek, Jacek Grodzki, Łukasz Perkowski

brygadier sceny Leszek Sałasiński

maszyniści sceny Krzysztof Gašiorowski, Oleksandr Gomola, Paweł Kostalkowski, Marek Łątka, Jarosław Sadowski, Wiesław Szymański

rekwizytorzy Krzysztof Skórski, Marcin Wiktorek

garderobiane Danuta Olczykowska (brygadziŃka), Anna Koll, Hanna Szofińska, Bożena Wojtkowska

pracownia charakteryzatorska Hubert Crabowski (kierownik), Natalia Zdrojek

pracownia malarska Janusz Sztopka

pracownia ślusarska Krzysztof Horecki

pracownia stolarska Grzegorz Białek

pracownia krawiecka Waldemar Chruściński, Anna Wardzyńska

magazyn Przemysław Sałasiński

kierownik administracyjny Ewa Czeska

transport i zaopatrzenie Jarosław Zalewski

opracowanie programu Michał Smolis i Agnieszka Daroch

zdjęcia aktorów Andrzej Wencel

pomysł tła na okładce Adam Topolski

projekt graficzny Zuzanna Lipińska

ul. Litewska 3,
00-589 Warszawa

sekretariat

tel. 22 621 24 41, 22 628 27 94, fax. 22 629 57 38

kasa biletowa

czynna od poniedziałku do piątku 10.00 – 18.00,
w soboty i niedziele 12.00 – 18.00
tel./fax. 22 628 50 93

dział promocji, sprzedaży i kontaktów z widzami
od poniedziałku do piątku 9.00 – 16.00

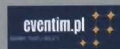
tel./fax. 22 628 06 74, 22 696 17 53, 22 696 84 61

bilety@teatrsyrena.pl

sprzedaż w internecie

www.ebilet.pl

www.eventim.pl

www.teatrsyrena.pl
ZE ZBIORÓW
Teatru Teatralnego